

**СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФАКУЛЬТЕТ
АГРОТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

ПРОТОКОЛ № 5

Засідання робочої (проектної) групи в рамках «Проектування та оновлення
освітніх програм» зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація»
від 28.02.2023 р.

ПРИСУТНІ:

робоча (проектна) група спеціальності 242 «Туризм і рекреація» у складі:
Коваленко О. В. – голова засідання, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри туризму (гарант програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти); Баштовий М. Г. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри туризму (гарант програми другого (магістерського) рівня вищої освіти); Онопрієнко В. П. – доктор педагогічних наук, професор кафедри туризму; Тихонова О. М. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри туризму; Хмелик А. С. – здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 242 «Туризм»;

стейкхолдери від академічної спільноти у складі: Новікова А. В. – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри туризму; Осьмачко О. М. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри захисту рослин ім. доцента Мішньова А. К.; Кудінов Д. В. – доктор історичних наук, професор кафедри туризму;

стейкхолдери від здобувачів першого рівня вищої освіти у складі: здобувачі-бакалаври четвертого року навчання – Терещенко Єлизавета, Горбань Станіслав; третього року навчання – Оксененко Єлизавета, Сердюк Єлизавета, Зякун Катерина;

стейкхолдери від роботодавців у складі: Гладенко Ю. М. – радник з туризму патронатної служби голови Сумської ОДА; Коняєва М. М. – директор КЗ СОР «РЛП «Сеймський»; Закревська Т. Д. – головний спеціаліст відділу маркетингу, промоції та туризму Управління стратегічного розвитку міста Сумської міської ради; Куц С. В. – директор туристичного агентства «Магазин палаючих путівок №2»; Великодна Є. М. – заступник Голови правління ГО «Туристичний розвиток регіонів»; Кубраков С. В. – директор національного природного парку «Деснянсько-Старогутський»; Анісов Д. І. – заступник директора туристично-екскурсійного агентства « В Сумах не сумують»;

стейкхолдери від адміністрації СНАУ у складі: Бакуменко О. М. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, в. п. декана факультету агротехнологій та природокористування; Крючко Л. В. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, заступник декана з навчальної роботи факультету агротехнологій та природокористування.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Вступне слово в. п. декана факультету агротехнологій та природокористування Бакуменко О. М.
2. Про організацію освітнього процесу в університеті (заступник декана з навчальної роботи факультету агротехнологій та природокористування Крючко Л. В.).
3. Системний підхід при підготовці фахівця першого та другого рівнів вищої освіти зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» (гаранти освітніх програм Коваленко О. В., Баштовий М. Г.).
4. Обговорення за круглим столом з присутніми стейкхолдерами вимог ринку праці до моделі фахівця зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація».
5. Прийняття рішень щодо формування моделі фахівця, освітніх програм та нового навчального плану зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» на 2023-2024 навчальні роки.

ВИСТУПИЛИ: Бакуменко О. М., Крючко Л. В., Коваленко О. В., Баштовий М. Г.
В ОБГОВОРЕННІ БРАЛИ УЧАТЬ: Гладенко Ю. М., Коняєва М. М., Закревська Т. Д., Куц С. В., Великодна Є. М., Кубраков С. В., Анісов Д. І., Зякун К., Оксененко Є.

Бакуменко О. М. наголосила, що відповідно до нового Закону України «Про вищу освіту України» заклади вищої освіти мають самостійно розробляти модель фахівця та розробляти навчальні плани на основі освітньо-професійних та освітньо-наукових програм зі спеціальності з урахуванням потреб і вимог стейкхолдерів. Нарада, яка проходить зараз, спрямована саме на реалізацію зазначеної вимоги.

Крючко Л. В. довела до присутніх, що створені наказом ректора робочі групи з кожної спеціальності у продовж 2 місяців відпрацювали своє бачення моделі фахівця, структурно-логічної схеми та навчального плану. Крім того, доведено, що розробка нових навчальних планів проводиться з урахуванням чинного законодавства, потреб представників стейкхолдерів.

Коваленко О. В. та Баштовий М. Г. ознайомили присутніх з проектами моделі освітньо-професійних програм зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація», їх структурно-логічними схемами, окрім того, висвітлили навчальні плани здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти.

Далі за планом засідання відбувся розгляд та обговорення всіх питань, які стосуються вимог до підготовки фахівців за спеціальністю 242 «Туризм і рекреація» першого (бакалаврського) та другого магістерського рівнів вищої освіти, в якому приймали участь присутні на засіданні. Ретельно розглянуто проекти освітньо-професійних програм спеціальності, навчальні плани та кожна дисципліна в них.

Гладенко Ю. М. зазначив, що один із можливих шляхів для розвитку

туристичної інфраструктури після перемоги у війні з РФ – залучення донорських коштів у вигляді грантів, тобто програм фінансування певних проектів національними, регіональними чи міжнародними фондами. У Сумській області програма «U-LEAD з Європою» продовжує роботу в напрямку експертної підтримки територіальних громад щодо проектної діяльності та допомоги у залученні міжнародних коштів для відновлення та розвитку територій у військовий час. Після початку російського вторгнення в Україну більшість донорів сконцентрувалися на проектах швидкого реагування та підтримці діяльності різноманітних організацій в тому числі і туристичної сфери. Було також зазначено, що фахівцям сфери туристичного бізнесу треба звертати особливу увагу на грантові програми – продовжувати реалізовувати проекти, надавати цінність суспільству та залишатись на плаву. Так, міжнародні фонди, програми Європейської Комісії, національні грантодавці, приватні донори, посольства іноземних держав охоче надають грантові ресурси для сприяння розвитку культури та туристичного бізнесу. Однак залучення грантових ресурсів та коштів не є легким шляхом, тому виникає необхідність в оволодінні майбутніми фахівцями сфери туризму умінь та навичок в складанні грантових заявок та іншої діяльності в цьому напрямку. Було запропоновано ввести окремі теми, пов'язані з основами грантової діяльності та проектним менеджментом до освітніх компонентів економічного та управлінського спрямувань, або навіть ввести курс «Основи грантової діяльності в туризмі» у ОПП підготовки бакалаврів та курс «Управління проектами в туризмі» у ОПП підготовки магістрів за спеціальністю 242 «Туризм і рекреація».

Кубраков С. В. відзначив, що на даний момент досить актуальними питаннями щодо поліпшення якості підготовки здобувачів вищої освіти зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» галузі знань 24 «Сфера обслуговування», як першого (бакалаврського), так і другого (магістерського) рівнів вищої освіти є збільшення можливостей із залучення до проведення лекційних та семінарських занять вчених-фахівців, а також практиків туристичного бізнесу до проведення ними гостьових лекцій та занять у вигляді тренінгів або майстер-класів, а також розширення спеціалізованої аудиторної бази.

Коняєва М. М. вказала на особливу важливість формування у здобувачів освіти програмних результатів навчання, а також запропонувала використовувати Регіональний ландшафтний парк «Сеймський» у якості бази не тільки для проведення навчальних та виробничих практик, але й у якості майданчику для проведення практичних робіт з таких дисциплін, як «Екологічний туризм», «Загальне землезнавство», «Основи рекреології та курортної справи». Також запропонувала долучати до викладання подібних дисциплін фахівців-практиків, в тому числі наукових співробітників РЛП «Сеймський».

Великодна Є. М. зазначила, що значна кількість фахових компетентностей, зокрема такі як: знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності, здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту – є дуже важливі в

туристичному бізнесі, тобто в майбутній професійній діяльності фахівця сфери туризму, то ж у процесі фахової підготовки більше годин треба відводити таким темам, як рекламознавство, рекламна діяльність, розробка рекламних продуктів, використання реклами в Інтернеті та таке інше. Було запропоновано ввести у фахові дисципліни теми, що пов'язані із рекламною діяльністю, а також збільшити кількість кредитів дисципліни «Інтернет-маркетинг та рекламна діяльність в туризмі».

Куц С. В. висловила побажання, що одразу після перемоги у війні, відбудеться перезавантаження та сфери туризму в Україні, будуть з'являтися іноземні стейкхолдери, які будуть готові інвестувати в український туризм та сферу гостинності, тож доцільним було б у період фахової підготовки майбутніх фахівців сфери туризму і рекреації додати годин на практичну підготовку, але не аудиторну, а виробничу, бо в іншому випадку, для майбутнього фахівця складуться несприятливі умови на початку кар'єри.

Анісов Д. І. детально переглянувши запропоновані освітньо-професійні програми спеціальності 242 «Туризм і рекреація» різних рівнів підготовки фахівців, наголосив, що вони відповідають сучасним вимогам до кваліфікованого фахівця сфери туризму та виніс пропозиції, щодо доцільності збільшити кількість спеціалізованих навчальних лабораторій шляхом використання виробничої бази партнерів (відповідно до укладених угод). Також зазначив, що його фірма готова допомогти в будь-якому питанні, які в їх компетенціях.

Закревська Т. Д. зазначила, що сьогодні багато фахівців туристичної сфери дають чимало оптимістичних прогнозів щодо туристичної індустрії після перемоги в війні. Передумови для цього дійсно є: ми маємо багато туристичних атракцій, а світ зараз зацікавлений в Україні, але разом із тим потрібно розуміти, що розвиток туризму буде залежати від швидкості відновлення інфраструктури, а найголовніше від швидкості та якості розмінування та ліквідації наслідків війни. Тому сьогодні особливу і прискіпливу увагу треба звернути на питання безпеки в туризмі, безпеки туристичних подорожей. Майбутнім фахівцям сфери туризму вкрай необхідні знання про те, як поводитися із вибухонебезпечними предметами, як надавати первинну медичну допомогу тощо. Було рекомендовано подібні теми включити до таких освітніх компонентів, як «Безпека праці» та «Управління якістю та безпекою в туризмі», а також залучати студентів спеціальності «Туризм і рекреація» до неформальної освіти у напрямках безпеки.

Терещенко Єлизавета, від спільноти здобувачів вищої освіти зазначила наступні моменти, а саме: забагато заплановано годин на такі дисципліни як «Безпека праці», «Фізичне виховання»; дисципліна «Громадянська освіта», на думку студентів, не пов'язана безпосередньо із фаховою підготовкою і не є обов'язковою для вивчення; бажано залучати до навчального процесу більше фахівців-практиків, а саме представників туристичного бізнесу; переглянути перелік і зміст завдань для самостійної роботи студентів з тим, щоб студенти реально встигали їх виконувати; у тематичних кабінетах бракує наочності.

Зякун Катерина запропонувала продовжити розпочату в поточному навчальному році роботу наукового гуртка «Туристичне краєзнавство», під час роботи в якому студенти додатково отримують корисну інформацію щодо розробки, організації та проведення краєзнавчих екскурсій, обмінюються думками і останніми новинами щодо краєзнавчо-туристичної діяльності.

ВИРІШИЛИ:

1. Врахувати пропозиції та побажання, висвітлені стейкхолдерами під час засідання робочої (проектної) групи в рамках «Проектування та оновлення освітніх програм» зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація».

2. Представникам стейкхолдерів надати свої пропозиції до робочих навчальних програм (силабусів) дисциплін навчального плану першого та другого рівнів підготовки здобувачів вищої освіти щодо необхідних знань та умінь майбутніх фахівців зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація».

3. Продовжити практику таких засідань у подальшому та вносити корективи до розробленої моделі фахівця та освітніх програм і навчальних планів зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» з урахуванням сучасних потреб стейкхолдерів.

**Кандидат педагогічних наук,
доцент, завідувач кафедри туризму
(гарант програми першого
(бакалаврського) рівня
вищої освіти)**

Олександр КОВАЛЕНКО

**Кандидат біологічних наук,
доцент кафедри туризму
(гарант програми другого
(магістерського) рівня
вищої освіти)**

Микола БАШТОВИЙ

**Кандидат сільськогосподарських
наук, доцент, в. п. декана
факультету агротехнологій та
природокористування**

Ольга БАКУМЕНКО

**Заступник Голови правління ГО
«Туристичний розвиток регіонів»**

Євгенія ВЕЛИКОДНА

**Здобувач першого рівня вищої освіти,
бакалавр четвертого року навчання**

Станіслав ГОРБАНЬ